

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ СВІТОВОЇ КРИЗИ «COVID-19»

Л. О. ШИНКАР, студентка

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Пандемії подібні до сучасної пандемії «COVID-19» були відомі світу ще з минулого століття, але жодна з них не була такою масштабною як сьогоднішня й немала таких катастрофічних наслідків для світової економіки. Вперше епідемію «COVID-19» було офіційно зареєстровано 31 грудня 2019 року в місті Ухань, Китай, й достатньо швидко вона поширилася за межі Китаю на інші країни світу внаслідок чого отримала статус пандемії.

Актуальність дослідження проблеми соціально-економічних наслідків пандемії «COVID-19» пов'язана не тільки з її масштабністю, адже на сьогодні ця пандемія дуже швидко розвивається по всьому світі й зупинити її поки ще не вдається, та довго терміновістю, але й з тими наслідками, які зазнають економіки країн світу під її впливом. В цьому дослідженні ми проаналізуємо основні соціально-економічні наслідки світової кризи «COVID-19», її вплив на світову економіку та можливі методи протидії негативним впливу та наслідкам.

Сама по собі пандемія «COVID-19» поставила перед людством нові виклики, відповіді на які ще й досі не знайдено. Справжньої причини виникнення цієї пандемії ще не було встановлено, у всіх є тільки припущення, які майже не доведені. Дискусійними залишаються питання щодо причин виникнення «COVID-19», механізмів розповсюдження та можливих засобів стримування, адже закриття кордонів, введення жорстких карантинних заходів по всьому світі не надали жаданих результатів. Сучасна світова медицина ще й досі вагається щодо найбільш ефективних способів лікування та попередження хвороби, тим більш, що вірогідність подальшої мутації коронавірусної інфекції майже не підвергається сумніву.

Пандемія «COVID-19» призвела до безпрецедентних проблем у світовій економіці, наслідки яких люди в усьому світі будуть відчувати на собі протягом наступних років. Й точний термін цієї кризи важко визначити, перш за все, через той факт, що важко спрогнозувати можливі терміни згасання пандемії. Вже накопичених за період пандемії соціально-економічних проблем достатньо, щоб суттєво стримати розвиток світової економіки, але й проблеми й досі продовжують накопичуватися.

Під час пандемії уряди держав світу були змушені скоротити витрати на економічні проекти на користь підтримки сфери охорони здоров'я. Крім того, значні витрати при суттєвому скороченні прибутків прийшлися безпосередньо на бізнес. Серед найбільш значних наслідків пандемії дослідники визначають наступні [1]: По-перше, зниження продаж у наслідок зменшення об'ємів поставок з інших держав, так й довготривалих заходів щодо закриття магазинів. Так, продажі автомобілів в Китаї за період пандемії впали на 92%. По-друге, результатом карантинних заходів стало значне падіння прибутків підприємств, зокрема прибутки китайських компаній обвалилися на 38%, а в деяких країнах

світу ще більше. Крім того, за цей період часу суттєво збільшилося кількість банкрутств та закриття підприємств внаслідок втрати платоспроможності тощо. Найбільш вразливим в цій ситуації виявився саме малий бізнес. По-третє, падіння ВВП країн світу у 2020 році, та очікуване зниження ВВП у 2021 році. За експертною оцінкою МВФ в Україні ВВП впав на 7,7%, а в середньому в світі на 3% [1].

Крім того, в 2020 році відбулося падіння обсягів світової торгівлі на 13-32% й прогнозується подальше скорочення зовнішньоекономічних операцій держав. Особливо гостро вдарила коронакриза по окремим галузям світового господарства, зокрема туризму, транспортному сектору, міжнародним перевезенням тощо. Суттєве скорочення прибутків підприємств призвело до збільшення безробіття в країнах. Так, в США кожній 8 працездатний американець залишився без роботи. В країнах, де значна доля робочих місць забезпечувалася завдяки праці мігрантів поряд з безробіттям виникла проблема дефіциту трудових ресурсів. Так саме закриття границь залишило частку населення без можливості працевлаштування в інших країнах світу.

На сьогодні в Україні коронакриза не так сильно відчувається як в інших країнах, в таких як: США, Китай, Японія, Італія та інші, але деякі її наслідки болісно вдарили по макроекономічній кон'юктурі. Зокрема за період пандемії Україна досягла нового рівня безробіття (у 2020 році приблизно 90 тисяч українців звертались за допомогою до держави) [1]. Очікується, що, як і за часи попередньої економічної кризи, після кризове відновлення для України буде більш тривалим, ніж для інших країн світу. Це стосується й темпів економічного зростання, й вирівнювання інших макроекономічних показників.

Коронакриза вже суттєво змінила світ, але ж вона продовжується, тому слід очікувати появи нових викликів для суспільства та економіки. З пандемією люди змінять свої звички та свою споживчу поведінку. Так, під час тривалого перебування на карантині та роботи на дому сформувалися інші моделі взаємодії роботодавців й робітників. В подальшому це сприятиме тому, що частина офісної роботи стане віддаленою, а серед важливих навичок робітників все більш важливого значення матимуть цифрові компетенції. Фахівці зазначають, що масовий перехід на дистанційну роботу в майбутньому може призвести до скорочення попиту на папір, офісне обладнання та оренду. В свою чергу, це зменшить прибутки в цих галузях й позначиться на кількості зайнятих в них. Також спостерігатимуться зміни на ринку нерухомості: попит на комерційні приміщення впаде, а ціни на оренду житла будуть зростати.

Змінюється не тільки економічна поведінка людей, але й соціальна. Так, після тривалого карантину люди можуть продовжувати уникати масових заходів або менше відвідувати публічні місця, кафе та ресторани. Можливим є зменшення користування громадським транспортом і міською інфраструктурою. Визначальними тенденціями на посткарантинний період також стануть прагнення людей проводити більше часу на природі, опікуватися власним здоров'ям та здоров'ям родини, скорочувати контакти з іншими.

Прогнозуючи можливі терміни подолання пандемії «COVID-19» вчені не мають єдиної думки. Пандемія коронавіруса може бути взята під контроль до

кінця 2021 року, але тут вирішальну роль будуть відігравати темпи та ефективність вакцинації, якість лікування, формування суспільного імунітету тощо [2]. За більш негативними сценаріями подолання пандемії може затягнутися ще на декілька років, які також болісно позначаться на світовій економіці та глобальному суспільстві.

Тому актуальним залишається питання протидії негативним наслідкам пандемії «COVID-19», що накопичуються в економіці та суспільстві. На наш погляд, найбільший потенціал вирішення цих проблем сконцентровано в інноваційності економічного розвитку. Саме інноваційні підходи у бізнесі та державному управлінні можуть бути основою подолання накопичених суперечностей. Саме перехід соціально-економічної системи на інноваційні рейки є основою її подальшого розвитку, забезпечення ефективності попри перманентно виникаючі труднощі тощо. Суттєво значення для поліпшення соціально-економічної ситуації мають також заходи цифровізації економіки та бізнес-процесів. Актуальне значення матимуть розвиток та державна підтримка й захист дистанційних форм зайнятості, підвищення продуктивності праці шляхом цифровізації виробничих процесів, державна підтримка інноваційних проектів, в тому числі по розробці вакцин, матеріальна підтримка населення в умовах скорочення доходів і зростання безробіття і багато іншого.

Література:

1. Нова Велика депресія: наслідки коронавірусу для світової та української економіки. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/novaya-velikaya-depressiya-posledstviya-koronavirusa-dlya-mirovoj-i-ukrainskoj-ekonomiki> (дата звернення 21.01.21).
2. Каким будет 2021 год: четыре предсказания Билла Гейтса. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/futurology/5fb544539a79472edba2cac3> (дата звернення 21.01.21).